

3446000

3447000

3448000

3449000

6929000

6929000

6928000

6928000

6927000

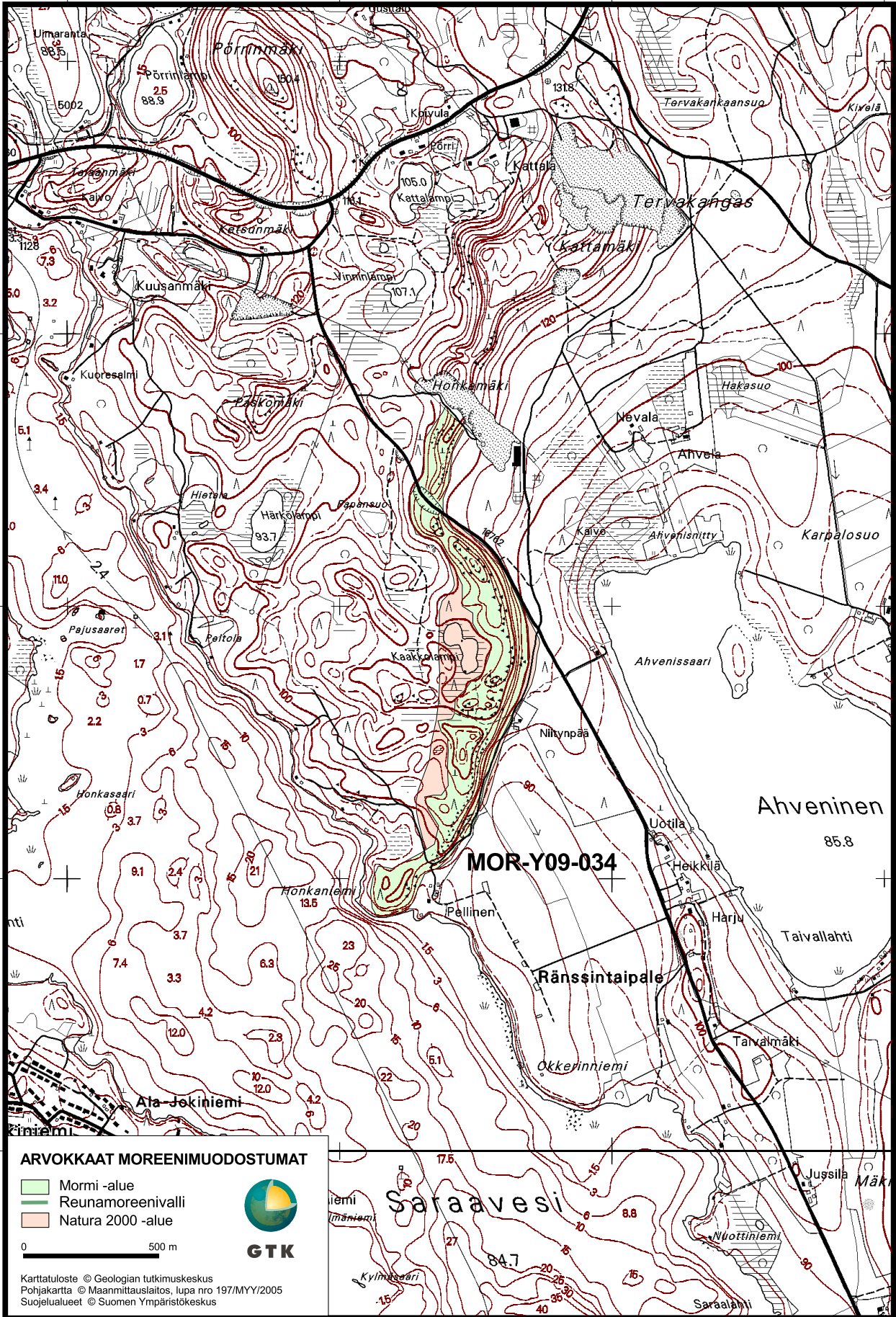
6927000

6926000

6926000

6925000

6925000

ARVOKKAAT MOREENIMUODOSTUMAT

- Mormi -alue
- Reunamoreenivalli
- Natura 2000 -alue

GTK

0 500 m

Karttatuloste © Geologian tutkimuskeskus
Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupa nro 197/MYY/2005
Suojelualueet © Suomen Ympäristökeskus

3446000

3447000

3448000

3449000

KAKKOLAMMEN REUNAMOREENI

LAUKAA

Tietokantatunnus: MOR-Y09-034 **Muodostumatyyppi:** Reunamoreeni

Arvoluokka: 1 **Karttalehti:** 3221 07 **Alueen pinta-ala:** 29,0 ha

Korkeus: 140 m mpy **Alueen suhteellinen korkeus:** 55 m **Muodon suhteellinen korkeus:** 25 m

Moreenimuodostuman sijainti: Kaakkolammen reunamoreeni sijaitsee Saraaveden itärannalla, 3 km Laukaalta pohjoiseen.

Geologia

Kaakkolammen reunamoreeni sijoittuu Sisä-Suomen reunamuodostuman pohjoisosaan. Muodostuman pituus on 2200 metriä, leveys 100-200 metriä ja korkeus 25 metriä. Pohjoisessa selänteen laki on 140 metrin korkeudella, josta se laskeutuu etelässä Saraaveteen pistävään Honkaniemeen sadan metrin tasolle. Aluerajauksen kokonaiskorkeusero on peräti 55 metriä. Reunamoreenin laki on alueen pohjoispäässä melko tasainen, etelämpänä se on kuitenkin jakautunut erillisiksi osaselänteiksi ja kummuiksi. Distaalirinne on 5-25 metriä korkea ja erittäin jyrkkä. Alaosan taive on terävä. Muodostuman edestä alkavat laajat hienoaineskerrostumiin raivatut peltoaukeat. Proksimaalirinne on puolestaan 3-10 metriä korkea ja jyrkähkö. Pääselänteen proksimaalipuolella on lisäksi loivapiirteistä kumpumoreenimaastoa. Kohdealue on morfologialtaan poikkeuksellisen selväpiirteinen ja havainnollinen reunamoreenimuodostuma. Helppo saavutettavuus ja erinomainen hahmottuminen lisäävät sen opetuksellista arvoa.

Pintalohkareisuus vaihtelee alueella kohtalaisesta hyvin suureen (5- yli 10 kpl aarilla). Varsinkin distaalirinne on lähes yhtenäistä lohkarokkoa. Lohkarekoko on vähintään metrin, mutta joukossa on runsaasti myös 2-3-metrisiä pultereita. Kiviä on runsaasti. Vähien leikkausten perusteella aines on kivistä tai soraista hiekkamoreenia. Alueen pohjoispuolella kapea reunamoreenimuoto vaihtuu massiiviseksi glasifluvialiseksi Kattamäen reunadeltaksi. Rajanveto moreenivaltaisten ja lajittuneesta aineksestä koostuvien muotojen välillä on hieman tulkinnanvaraista. Ylin ranta on seudulla noin 150 metrin tasolla, joten alue on subakvaattinen ja kerrostunut jäätikön reunan eteen noin 50 metrin syvyiseen veteen. Ancyusranta on seudulla noin 130 metrin tasolla, ja Muinais-Päijänteen rannan korkeus on 105 metriä. Reunamoreenin juurella ja sen koillispuolisella kankaalla on muutamia rantamuotoja.

Biologia

Alueen pohjoisosassa on nuorta mäntyvaltaista sekametsää ja varttunutta männikköä, jossa on hieman kuusentaimia. Varttuneesta männiköstä etelään aluetta sivuavan tien kohdalla on kivikkoista kuivahkon kankaan kasvatismännikköä. Tien lähellä sijaitseva itärinne on kuusivaltainen. Kaakkolammesta koilliseen länsirinteellä kasvaa myös varttunutta kuivahkon kankaan männikköä, jossa on hieman alikasvoskuusia. Kaakkolammen etelä-kaakkoispuolella on melko varttunutta männikköä, jossa on paikoin myös koivua. Etelämpänä on nuorehkoa kasvatismännikköä, hieman mäntytaimikkoa ja melko varttunutta mäntymetsää, joka ulottuu itärinteen alaosissa pohjoiseen aina Niitynpään talon tienoille asti. Alueen eteläosat ovat mäntytaimikkoa, nuorta kasvatismännikköä ja Pellisen talon pohjois- ja länsipuolella varttunutta männikköä, jossa järven lähellä kasvaa melko runsaasti koivua.

Maisema ja muut arvot

Muodostuma hahmottuu ympäristöstä selkeästi. Erityisesti idästä peltojen yli katsottuna lohkarainen ja metsäinen distaalirinne kohoaa näyttävästi korkeana ja metsäisenä vallina. Vastaavasti muodostuman päältä avautuu kapeina sektoreina näkymiä itäpuolen peltoaukeille ja Honkaniemen alueella myös Saraavedelle. Sisäiseen maisemaan tuovat vaihtelua erittäin jyrkkä ja lohkaraisuuden vuoksi vaikeakulkuinen distaalirinne, lakialueen pienimuotoiset selänteet ja kummut sekä näkymät luonnontilaiselle ja rannoiltaan soistuneelle Kaakkolammelle. Pohjoisessa maisemallisia arvoja vähentää inventointialueen rajalta alkava suuri soranottoalue. Kaakkolammen alue on merkitty Keski-Suomen seutukaavaan geologisesti ja maisemallisesti arvokkaaksi sekä retkeilyyn soveltuvaksi alueeksi (Kattamäen-Honkamäen alue). Reunamoreenin keskiosa kuuluu lisäksi hyvin hajanaiseen, useista pienistä osa-alueista koostuvaan Vatianjärven-Saraaveden alueen Natura-alueeseen (FI0900104). Reunamoreeni kuuluu kokonaisuudessaan Tervakankaan pohjavesialueeseen. Saraakallion kalliomaalaukset ovat noin kolme kilometriä alueen eteläpuolella.